

РЕЙ БРЕДЪРИ ПУСТОШТА

Превод от английски: Венцислав Божилов, 2008

chitanka.info

Вече се смрачаваше; Джанис и Лионора събираха, без да спират, нещата си в лятната си къща, пееха, хапнаха надве-натри и се държаха една за друга при нужда. Не смееха да погледнат към прозореца, зад който нощта падаше и в небето изгряваха ярки студени звезди.

— Чуй! — каза Джанис.

Звук като от параход по реката, само че бе от ракета в небето. А на негов фон... какво е това, някой на банджо ли свири? Не, само летните щурци на 2003 г. Безброй звуци се носеха през градчето и въздуха. Джанис наклони глава и се заслуша. Някога много, много отдавна, през 1849 г., на същата тази улица бяха звучали гласове на вентрилоквисти, проповедници, гадатели, клоуни, учени и комарджии, събрали се в същото това градче Индипендънс, Мисури. В очакване влажната земя да изсъхне и да се появи гъста трева, която да издържи тежестта на техните каруци, вагони, пъстри съдби и мечти.

*И ето, настъпва желаният час,
и ето, политаме ние към Марс,
пет хиляди жени в небесата,
ето, иде ред на чудесата!*

— Това е стара песен от Уайоминг — каза Лионора. — Малка промяна на текста, и подхожда идеално за две и трета.

Джанис вдигна голямата колкото кибрит кутийка с хранителни хапчета и засмята общо колко неща са превозвали онези стари каруци с големи колела. За всеки мъж, за всяка жена — безброй тонове! Шунки, бекони, захар, сол, брашно, сушени плодове, сухари, лимонена киселина, вода, джинджифил, пипер... — ама че безкраен списък! А днес с хапчетата в една такава кутийка могат да те изхранят не само от Форт Ларами до Хенгтаун, но и в междупланетната пустош.

Отвори широко вратата на килера и едва не изпищя. Тъмнината, нощта и всички празни пространства между звездите гледаха към нея.

Преди много години се бяха случили две неща. Веднъж сестра ѝ я бе заключила в килера, макар да пищеше с цяло гърло. А на едно

парти се заиграха на криеница и тя бе изтичала през кухнята до някакъв дълъг тъмен коридор. Оказа се, че не е никакъв коридор, а неосветена стълба, поглъщаща чернота. Беше изтичала в празното пространство. Бе останала без опора, бе изкрещяла и бе паднала. В среднощна тъмнина. Долу в мазето. Падането бе продължило съвсем малко, сигурно колкото един удар на сърцето. И дълго, дълго време се бе задушавала долу без светлина, без приятели, без никой да чуе писъците ѝ. Далеч от всичко, затворена в тъмното. Падаш в тъмното. И пициш!

Два спомена.

И ето че сега отвори широко вратата на килера и кадифената тъмнина увисна пред нея така гъста, че можеше да я докосне с треперещите си пръсти; тъмнина, гледаща към нея като черна пантера с тъмните си очи. Тъмнина, която събуди спомените. Празно пространство и падане. Празно пространство, после затворена в тъмното и пици. Двете с Лионора се приготвиха грижливо, като внимаваха да не погледнат навън към плашещия Млечен път и огромната пустота. Единствено отдавна познатият килер с неговата закътана лична нощ им напомняше за онова, което ги чака.

Точно така щеше да е там — ще се носиш към звездите в тъмното, в огромния ужасен черен килер, ще пициш и никой няма да те чуе. Ще падаш вечно сред рояци метеори и безбожни комети. Надолу в шахтата на асансьора. Надолу в ужасната въглищна шахта към нищото.

Изпищя. От устата ѝ не излезе никакъв звук — беше се сблъскал със самия себе си в гърдите и главата ѝ. Изпищя. Затръшна вратата на килера. Облегна се на нея. Усети как тъмнината диша и скимти от другата страна на вратата и продължи да натиска здраво, с насълзени очи. Дълго остана така, докато се успокои, гледаше работещата Лионора. Игнорирана по този начин, истерията започна да отстъпва и най-сетне изчезна. Тя започна да чува как нормално тиктака часовникът на ръката ѝ.

— Шейсет милиона мили. — Отиде най-сетне до прозореца, сякаш бе гърлото на някакъв бездънен кладенец. — Не мога да повярвам, че в момента на Марс мъжете строят градове и ни чакат.

— Единственото нещо за вярване е, че утре ще хванем ракетата.

Джанис вдигна една бяла рокля и тя заприлича на привидение в стаята.

— Ама че странно... Да се омъжиш на друг свят.

— Хайде да си лягаме.

— Не! Обаждането е в полунощ. Така и така няма да мога да заспя и ще има да мисля как да кажа на Уил, че съм решила да се кача в ракетата. Само си представи, Лионора — гласът ми ще прелети шейсет милиона мили по светлофона до него. Толкова бързо променям решенията си... Страх ме е!

— Това е нашата *последна* нощ на Земята.

Сега вече наистина си давах сметка за това и го приемаха; сега осъзнаването ги бе открило. Заминавах и може би никога нямаше да се върнат. Напусках градчето Индипендънс в щата Мисури на континента Северна Америка, заобиколен от Атлантическия и Тихия океан — и нищо от това не можеше да се побере в куфарите им. Бяха се свили пред това окончателно осъзнаване. Сега то ги гледаше в очите. И те бяха като вцепенени.

— Децата ни няма да са американци, няма да са дори земни жители. Ще станем марсианци до края на живота си.

— Не искам да заминавам! — изведнъж изплака Джанис.

Паниката я скова.

— Боя се! От космоса, от тъмното, от ракетата, от метеорите! И *всичко* остава тук! Защо ми е да отивам там?

Лионора я хвана за раменете, прегърна я и я залюля леко.

— Това е нов свят. Както навремето. Първо мъжете, а след тях — жените.

— Защо, защо трябва да заминавам, кажи ми!

— Защото — тихо каза Лионора, като я настаняваше на леглото, — защото Уил е там.

Името му бе като балсам за душата ѝ. Джанис се укроти.

— Мъжете са толкова трудни — каза Лионора. — Навремето е било цяло събитие някоя жена да измине двеста мили заради мъж. После го направили хиляда мили. А сега слагат цяла вселена помежду ни. Но това няма да ни спре, нали така?

— Страхувам се, че ще съм пълна глупачка на ракетата.

— Ще ти правя компания. — Лионора стана. — А сега да идем да се поразходим, да огледаме за последен път.

Джанис се загледа към града.

— Утре вечер всичко ще си е тук, само нас няма да ни има. Хората ще се събуждат, ще се хранят, ще работят, ще спят, отново ще се събуждат, а ние няма да го знаем и няма да липсваме на никого.

— Хайде.

Отвориха вратата, угасиха лампите, излязоха навън и затвориха зад себе си.

Небето бе изпълнено с живот. Разцъфваха огромни цветя, виеха виелици, вееха снежни вихрушки. Хеликоптери се спускаха бавно като бели снежинки. От запад и изток, от север и юг прииждаха ли, прииждаха жени. През цялата нощ в небето гъмжеше от вертолети. Хотелите бяха претъпкани, квартирите се пръскаха по шевовете, изникваха палаткови градове по поляни и пасища, подобно на някакви странни грозни цветя; градчето и околностите му бяха стоплени с нещо повече от лятна топлина. Стоплени от розови женски лица и изгорелите от слънцето лица на млади мъже, загледани в небето. Зад хълмовете ракети изпробваха двигателите си и се разнасяше звук, сякаш някой бе натиснал едновременно всички клавиши на гигантски орган. Прозорци, кристал и кости вибрираха от него.

Лионора и Джанис седнаха в дрогерията сред непознати жени.

— Изглеждате много добре, дами, но като че ли сте нещо оклюмали — каза им продавачът на сода.

— Два шоколадови малца. — Лионора се усмихна вместо двете, сякаш Джанис бе глухоняма.

Взираха се в шоколадовите напитки, сякаш бяха редки музейни експонати. Дълги години малцът щеше да е лукс на Марс.

Джанис порови в чантата си, извади нерешително един плик и го постави на мраморния плот.

— Това е от Уил. Пристигна с Ракетна поща преди два дни. Именно то ме накара да се реша и да замина. Не ти казах. Искам да го видиш. Хайде, прочети го.

Лионора извади от плика малка бележка и я прочете на глас.

— Скъпа Джанис — решиш ли да дойдеш на Марс, *това* ще е нашият дом. Уил.

Лионора почука отново плика и от него падна цветна снимка и заблестя на плота. Виждаше се къща — тъмна, покрита с мъх, стара,

карамеленокафява уютна къща с червени цветя, зелени папрати около нея и неприлично обрасла с бръшлян веранда.

— Но, Джанис!

— Какво?

— Та това е твоята къща тук, на Земята, на Елм Стрийт!

— Не. Вгледай се по-хубаво.

Вгледаха се заедно и видяха, че от двете страни на уютната къща и зад нея се вижда пейзаж, който не бе земен. Почвата бе със странен виолетов цвят, в тревата се забелязваше червен оттенък, небето светеше като сив диамант, а от едната страна растеше странно изкривено дърво, подобно на старица с кристали в бялата ѝ коса.

— Това е къщата, която Уил е построил за мен на Марс — каза Джанис. — Чувствам се по-добре, като я гледам. Вчера, когато оставах за малко сама и ме хващаше страх, изваждах снимката.

Двете се взираха в тъмната постройка на шейсет милиона мили оттук, позната и непозната, стара и нова, с жълта светлина в предния десен прозорец на гостната.

— Браво на Уил — каза Лионора. — Много добре знае какво да направи.

Допиха питиетата си. Отвън бродеха огромни тълпи непознати и „снежинките“ падаха безспирно от лятното небе.

Накупиха маса глупости — пакетчета лимонови сладки, лъскави женски списания, фини парфюми; излязоха в града, наеха въздушни якета, които не се подчиняваха на гравитацията и единствено нощните пеперуди можеха да ги имитират, докоснаха деликатните пултове за управление и се понесоха над града като бели цветчета.

— Накъдето и да е — каза Лионора. — Накъдето и да е, няма значение.

Оставиха се на вятъра да ги отнесе където му скимне; оставиха се да ги понесе в нощта на летните ябълки и оживени приготовления, над любимия град, над къщите от детството и отминалите дни, над училища и улици, над дерета, поляни и ферми, които бяха тъй близки, че всеки житен клас им се струваше като златна монета. Носеха се като листа под горещия полъх на огнения вятър, към предупредителния шепот и проблясъците на лятна буря сред хълмовете. Видяха как се белеят прашните пътища, над които преди не толкова време се бяха

реели в облени от лунна светлина хеликоптери и се бяха спускали на спирали край прохладните потоци с младите мъже, които сега не бяха до тях.

Носени тихо във въздуха, тайно поглеждаха стотиците лица на скъпи приятели, които щяха да останат тук, стоящи в рамките на осветени прозорци, които преминаваха отдолу сякаш отнасяни от вятъра; сякаш самото Време ги бе подхванало с дъха си. Нямаше дърво, което да остане неразгледано — та нали върху тях бяха издълбавали стари признания; плъзгаха се над всеки тротоар и блестящите от слюда игрища. За първи път осъзнаваха колко прекрасно е градчето им. Кръжеше под тях като вечерна въртележка с откъслечна музика от едно или друго място, с гласове, викащи или мърморещи от къщите, осветени от призрачното сияние на включени телевизори.

Двете жени преминаваха като игли, съшивайки едно дърво за друго с парфюма си. Очите им бяха преизпълнени и въпреки това запомняха всяка подробност, всяка сянка, всеки самотен дъб или бряст, всяка минаваща по малките криви улички кола, докато накрая не само очите, а и главите и сърцата им се преизпълниха.

Сякаш съм мъртва, помисли си Джанис. Сякаш съм в гробището в пролетна вечер и всичко освен мен е живо, движи се и се готви да продължи нататък и да ме остави след себе си. Така бе през пролетта, когато бях на шестнайсет — минавах през гробището и плачех за мъртвите, защото са мъртви и не е честно в такава прекрасна вечер аз да съм жива. Чувствах се виновна, че съм жива. А ето че сега сякаш са ме извадили от гробището и са ме пуснали да прелетя само още веднъж над града и да видя какво е да си жив, какво е град и хора, преди отново да затръшнат черната врата отгоре ми.

Леко, подобно на два бели хартиени фенера на нощния вятър, жените се носеха над живота и миналото си, над поляните с блестящите им палаткови градове и над шосетата, по които до сутринта щяха да се движат товарни камиони. Дълго се рееха над всичко това, без да могат да се откъснат.

Когато се спуснаха като по паяжини от звездите и докоснаха осветения от луната паваж пред старата къща на Джанис, часовникът на общината отброи дванайсет без четвърт. Градът бе заспал и домът

ги очакваше да се върнат в търсене на *техния* сън, който го нямаше никъде.

— Нима това сме *ние*? — попита Джанис. — Джанис Смит и Лионора Холмс от две хиляди и трета?

— Да.

Джанис облиза устни и се изправи.

— Искате ли да беше някоя друга година.

— Хиляда четиристотин деветдесет и втора? Или хиляда шестстотин и дванайсета? — Лионора въздъхна и вятърът въздъхна заедно с нея в дърветата. — Винаги е било или Ден на Колумб, или Плимут Рок. И проклета да съм, ако зная какво можем да направим ние, жените.

— Да останем стари моми.

— Или онова, което правим в момента.

Отвориха вратата на тъмната топла къща и звуците на градчето заглъхнаха бавно в ушите им. Тъкмо затвориха, когато телефонът иззвъня.

— Обаждането! — извика Джанис и се затича.

Когато Лионора влезе в спалнята, Джанис вече бе вдигнала слушалката и повтаряше: „Ало, ало!“ А операторът в големия град настройваше огромния апарат, който щеше да свърже двата града. Двете жени чакаха — едната седнала и пребледняла, другата права и също тъй бледа, наведена над нея.

Последва дълга пауза, изпълнена със звезди и време, изпълнена с очакване, каквото бяха за тях и изминалите три години. И ето че моментът бе настъпил и бе ред на Джанис да се обади през милиони и милиони мили метеори и комети, далеч от жълтото слънце, което всеки момент можеше да изгори думите ѝ или да изпепели техния смисъл. Гласът ѝ обаче прониза всичко като сребърна игла, премина като кръпки от думи огромната нощ, отекна от луните на Марс. И гласът ѝ намери пътя до един мъж в една стая на един град на един друг свят, отдалечен на пет минути радиовръзка. И посланието ѝ бе:

— Здравей, Уил! Джанис се обажда!

Преглътна с мъка.

— Казват, че нямам много време. Само една минута.

Затвори очи.

— Искам да говоря бавно, а ми казват да съм колкото може побърза. Затова искам да ти кажа... реших. Идвам при теб. Излитам утре с ракетата. В края на краищата *ще дойда* при теб. Обичам те. Надявам се, че ме чуваш. Обичам те. Толкова време мина...

Гласът ѝ полетя към онзи невидим свят. Сега, след като съобщението бе изпратено, след като думите бяха казани, ѝ се прииска да ги върне, да ги промени, да ги препореди, да състави по-елегантно изречение, да се опита по-добре да излее душата си. Но думите вече летяха между планетите и ако можеха да засияят от някакво космическо лъчение, да лумнат ярко, любовта ѝ щеше да освети десетки светове и да стресне нощната страна на Земята с подранила зора. Сега думите вече не принадлежаха на нея, а на космоса, бяха ничии до пристигането им и пътуваха към целта си със скорост сто осемдесет и шест мили в секунда.

Какво ли ще ми каже? Какво ще изрече в *своята* минута за връзка? Завъртя неспокойно ръчния си часовник, слушалката в ръката ѝ пращеше и космосът ѝ говореше с електрически номера, танци и гласове на полярни сияния.

— Отговори ли? — прошепна Лионора.

— Ш-ш-ш! — Джанис се наведе, сякаш ѝ бе призляло.

И тогава гласът му се разнесе през космоса.

— Чувам го! — извика Джанис.

— Какво казва?

Гласът бе тръгнал от Марс и бе прелетял през местата, където няма изгрев или залез, а единствено нощ със слънце напред чернотата. И някъде между Марс и Земята цялото съобщение бе изгубено, може би от порив на слънчевия вятър или заглушен от дъжд сребърни метеори. Така или иначе, дребните и не така важни думи бяха отмити. И гласът му намери Земята, носейки една-единствена дума.

— ...обичам...

И отново последва огромната нощ и звуци на въртящи се звезди и шепнещи помежду си слънца, и туптенето на собственото ѝ сърце, изпълнило слушалката като още един свят в космоса.

— Чу ли го? — попита Лионора.

Джанис успя само да кимне.

— Какво каза, какво каза? — възкликна Лионора.

Но Джанис не можеше да го сподели с никого; бе прекалено хубаво, за да го разказва. Стоеше и слушаше отново и отново онази единствена дума, както отекваше в ума ѝ. Седеше и слушаше, и дори не забеляза как Лионора взе слушалката от ръката ѝ и затвори.

После си легнаха, светлините бяха угасени и нощният вятър разнасяше из стаите дъх на дълго пътуване сред мрак и звезди, чиито гласове говореха за утрешния ден и за следващите дни, които няма да бъдат никакви дни, а дни-нощи в безкрайното Време; гласовете им заглъхваха в съня или в безсънното мислене, а Джанис лежеше сама в леглото си.

Така ли е било и преди повече от столетие? Дали жените в навечерието на заминаването в малките градчета на Изток са лягали, без да могат да заспят, чували са пръхтенето на конете в нощта, скърцането на готовите за път фургони, звуците на воловете под дърветата и плача на децата, останали твърде рано сами? Всички звуци на пристигане и заминаване в дълбоки гори и поля, чукането на ковачите, работещи в ковачниците през цялата нощ? И миризмата на бекон и шунка, тежкото клатене на фургоните като някакви натоварени до последно кораби през прериите, изпадналите в истерия кокошки в окачените отдолу кафези, кучетата, тичащи напред в пустошта и връщащи се уплашени назад с отразена в очите им празнота? Така ли е било в миналото? На ръба на бездната, на края на звездната пропаст? Нима разликата е само в това, че тогава е миришело на бизони, а днес — на ракети? Наистина ли е било така?

И докато сънят поемаше мисли и мечти, тя реши — да, наистина, със сигурност, повече от ясно. Винаги е било така и винаги ще е така.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.